

TAMPERE.
FINLAND

TAMPEREEN SEUTU

Hiilineutraali matkailukohde 2030

SUSTAINABLE TRAVEL FINLAND

Kestävän matkailun alueellinen tiekartta

VISIT
TAMPERE

1. Tiekartta kestävästä matkailun kehityksen perustana

Yhteinen päämäärä

Tiekartan tavoitteena on tunnistaa Tampereen ja Pirkanmaan matkailualan suurimmat kestävyshaasteet ja asettaa yhteinen pitkän tähtäimen päämäärä niihin vastaamiseksi. Päämäärän selkeä rajaaminen ja kehitysteemojen priorisointi ovat ensiarvoisen tärkeitä resurssien kohdentamiseksi. Tiekartta linjaa kehityspolut ja tiedolla johtamisen periaatteet edistymisen seurantaan.

Päämäärän valinnassa ja tiekartan laadinnassa painotettiin seuraavia tavoitteita:

- **Matkailun liiketoimintaympäristön vahvistaminen**
- **Edelläkävijäisyys ja erottuvuus valtakunnallisesti ja kansainvälisesti**
- **Monialaisen yhteistyön rakentaminen ja liiketaloudelliset mahdollisuudet**
- **Tulosten mittarointi ja laaja-alainen vaikuttavuus**

Tiekartan tärkein tehtävä on luoda pohja alueen yritysten, julkisen sektorin, oppilaitosten ja kehitysorganisaatioiden sitouttamiseen päämäärän taakse ja yhteistyön edistäminen sen tavoittelussa. Jalkauttamisen toimenpiteet suunnitellaan vuositasolla. Näin voidaan reagoida työn etenemiseen, toimintaympäristön muutoksiin ja tarjolla olevaan uuteen tietoon, palveluihin ja teknisiin ratkaisuihin.

Tavoittelemalla koko alueen matkailun hiilineutraaliutta pyrimme vastaamaan tulevaisuuden asiakaskysyntään ja mahdollistamaan matkailijalle kestävästä vierailusta Tampereella ja Pirkanmaalla. Ennen kaikkea haluamme toimia kestävästä matkailusta suunnannäyttäjänä ja hakea ratkaisuja alan haasteisiin osana valtakunnallista ja kansainvälistä verkostoa. Tiekartta keskittyy matkailusektoriin, mutta on sovellettavissa myös laajemmin tapahtuma-alalle ja elämysalouteen.

Tausta ja työn eteneminen

Tiekartta on laadittu osana Visit Finlandin valtakunnallisen Sustainable Travel Finland -ohjelman toteutusta Pirkanmaalla. Visit Tampere Oy vastasi tiekartan koostamisesta ja osallistamisen koordinoimisesta. Ekokumppanit Oy suunnitteli ja fasilitoi yhteiskehittämiskokonaisuuden.

Työ eteni osallistavissa teematyöpajoissa koottujen tarpeiden ja ideoiden kautta avaintoimijahaastatteluihin. Yhteiskehittämistyöpajojen tulosten pohjalta tunnistettiin tarve selkeään kärkitavoitteen asettamiseen, jonka avulla kestävyystyön resurssit voidaan kohdistaa tehokkaasti ja jonka tuloksia pystytään seuraamaan ja todentamaan.

Avaintoimijahaastattelussa sparrattiin tiekartan päämääräksi hahmoteltua hiilineutraaliustavoitetta alueen kestävästä matkailusta edelläkävijäyritysten, julkisen sektorin ja kehitysorganisaatioiden kanssa. Haastattelujen ja yhteiskehittämistyön avulla valittiin tavoitteet, kehitysteemat sekä rakennettiin yhteistyöpohjaa tiekartan jalkauttamiseksi ja hiilineutraaliuden nostamiseksi yhteiseksi kestävästä matkailusta päämääräksi.

Päämäärämme

Tampereen seutu on
hiilineutraali matkailukohde
vuonna 2030.

Lupauksemme

Nostamme yhdessä Tampereen seudun
kansainvälisesti kestävä matkailun
edelläkävijöiden kärkeen.

Olemme jalanjälkeämme suurempi
ratkaisujen rakentaja ja tarjoamme
matkailijalle mahdollisuuden
hiilineutraaliin vierailuun alueen
toimijoiden yhteistyöllä.

3. Hiilineutraalius yhteisenä päämääränä

Kestävän matkailun alueelliseksi pitkän tähtäimen kärkitavoitteeksi asetettiin **hiilineutraali matkailukohde 2030**. Ensisijaisena perustana ovat Tampereen ja Pirkanmaan matkailuyritysten omat strategiset vähähiilisyys- ja kestävyystavoitteet. Visit Tampereen edistämän alueellisen kehityksen tulee tukea edelläkävijäyritysten tavoitteita ja vahvistaa toimijoiden yhteistyötä. Samalla alueorganisaation tehtävä on määrittää kestävyystyön kärkiviesti alueen yhteiseen markkinointiin ja brändityöhön ja hakea yritysten onnistumisille valtakunnallista ja kansainvälistä näkyvyyttä.

1. Matkailun suurin kestävyysaaste

Ilmastonmuutos ja luonnon köyhtyminen ovat suurimmat globaalit kestävyysuhat. Niihin vastaaminen ja sopeutuminen on matkailualan yhteinen haaste ja etu. Hiilineutraaliustavoite on vahva viesti kunnianhimoisesta tekemisestä ja nostaa Tampereen seudun kansainvälisesti kestävä matkailun edelläkävijöiden joukkoon.

2. Yhteinen mittaroitava kärkitavoite

Tampere ja Pirkanmaa ovat asettaneet tavoitteeksi hiilineutraaliuden vuoteen 2030 mennessä. Niiden edistämiseksi tehtävät toimenpiteet ovat pohja matkailualan hiilineutraaliuden tavoittelulle. Yhdenmukainen päämäärä muodostaa ankkurin ja suuntaviivat yritysten ja julkisen sektorin yhteistyölle. Matkailualan hiilineutraaliustavoite tukee osaltaan Tampereen asemoitumista pohjoismaisten kestävä tulevaisuuden rakentajien ja edelläkävijöiden kärkeen.

3. Toimialarajat ylittävä yhteistyö - vaikuttavuutta ja resurssitehokkuutta

Hiilineutraalius vaatii kehitysresursseja ja rahoitusta mutta tarjoaa myös mahdollisuuksia pitkän tähtäimen kustannussäästöihin ja uuden liiketoiminnan sekä matkailupalveluiden rakentamiseen. Päästöjen minimointi edellyttää vähähiilisiä ja resurssitehokkaita energian, liikkumisen, rakentamisen, ruoan ja palvelutuotannon ratkaisuja. Hiilineutraaliuden saavuttamiseksi tarvitaan lisäksi te-

hokkaita hiiliensidonnain ratkaisuja. Hiilineutraaliustyö tarjoaa kehitys- ja liiketoimintamahdollisuuksia myös matkailualan ulkopuolelle. Tämä edistää monipuolisesti sosiaalista ja taloudellista kestävyyttä.

4. Tulevaisuuden kysyntään ja asiakasodotuksiin vastaaminen

Asiakastutkimusten perusteella vähähiilisyiden merkitys tulee entisestään kasvamaan matkailijoiden arvostuksissa ja valinnoissa. Vähähiilisyys ei ole ensisijainen syy matkakohteen valintaan, mutta destinaation kilpailukyvyyn varmistamiseksi ja brändin vahvistamiseksi on tärkeää tarjota eri asiakassegmenteille mahdollisuus hiilineutraaliin vierailuun kohteessa.

Tampereen seutu – hiilineutraali matkailukohde 2030

Vahvuudet ja erottuvuustekijät:

1. Kestävyiden edelläkävijäyritykset vetureina
2. Urbaani luontomatkailukohde
3. Raideliikenteen solmukohta
4. Hiilineutraali Tampere 2030
5. Hiilineutraali Pirkanmaa 2030

Haasteet:

1. Vähähiilisen saapumisen mahdollisuudet
2. Uusiutuvan energian omavaraisuus
3. Rajalliset hiilinielut
4. Resurssit ja rahoitus
5. Matkailijan valinnat

4. Hiilineutraali destinaatio - kehityskokonaisuudet ja askeleet

MATKAILUYRITYSTEN VÄHÄHIILISYYS

Yritykset voivat ensisijaisesti vaikuttaa oman toimintansa ja palvelutarjontansa hiilineutraaliuteen.

Alueellisen hiilineutraaliustyön ensiaskeleena on yritysten sitouttaminen ja yhteistyön vahvistaminen. Edelläkävijäyritykset toimivat vetureina.

Hiilijalanjäljen laskeminen ohjaa yritysten hiilineutraaliustyötä.

Tavoitteet ja ratkaisut asetetaan yritysten kokoon, resursseihin ja valmiuksiin sopeuttaen.

Apua kestävyystyöhön yritykset saavat esimerkiksi alueellisten kehityshankkeiden ja monialaisen yhteistyön kautta.

MATKAILUN LIKKUMISEN HIILIJALANJÄLKI

Liikkuminen on matkailun kestävyden ja kokonaishiilijalanjäljen toinen keskeinen osatekijä. Kehityksen avaimena alueen toimijoiden yhteistyö.

Lähtökohtana liikkumisen data ja hiilijalanjäljen mittarointi:

- Kansainvälisten matkailijoiden saapuminen kohteeseen
- Kotimaisten matkailijoiden saapuminen kohteeseen
- Liikkuminen kohteessa kaupunkialueella ja maakunnassa

Yrityskentän ja julkisen sektorin yhteistyö sekä liikkumisen palveluyritykset keskiössä.

LUONTO, MONIMUOTOISUUS JA HIILINIELUT

Järvet ja luonto ovat Tampereen ja Pirkanmaan merkittävimpiä matkailuvaltteja - hyvän tilan edistäminen alueen matkailutoimijoiden yhteinen etu.

Hiilinielujen lisääminen ja ylläpito tukee hiilineutraaliustavoitetta.

Vaikutusmahdollisuutena kompensatiomallit ja matkailutulojen osittainen kanavoiminen suojelualueiden pinta-alan laajentamiseen, vesistöjen hoitoon ja kunnostuksiin.

Yhteisillä ratkaisuilla haetaan tuloksia ja vaikuttavuutta. Asetetaan tavoite, jonka toteutumista seurataan.

TALOUDELLINEN JA SOSIAALINEN KESTÄVYYS

Hiilineutraaliustyöllä pyritään vahvistamaan taloudellista kestävyttä ja sopeutumaan muuttuvaan liiketoimintaympäristöön. Työllä on sosiaalisia vaikutuksia työllisyyteen, osaamisen kehitykseen ja osallistamiseen.

Matkailun kestävyystyöllä myönteisiä liiketaloudellisia vaikutuksia myös muille toimialoille: rakentamiseen, uusiutuvan energian yrityksille, liikkumisen palveluihin ja kompensointiratkaisujen kehitykseen.

Tukee myös laajemmin Tampereen ja Pirkanmaan aluekehitystä ja brändityötä kestäväna paikkana asua ja yrittää.

5. Matkailuyritysten vähähiilisyys

Destinaation hiilineutraaliuden tavoittelun ensimmäinen askel on keskittyä alueen matkailuyritysten ja palveluiden vähähiilisyyden edistämiseen. Työ käynnistetään päästötavoitteita toiminnalleen asettaneiden yritysten kanssa. Pitkällä tähtäimellä onnistumisen ehtona on destinaation matkailuyritysten laaja sitoutuminen päämäärään ja oman vähähiilisyystyön käynnistäminen.

Hiilineutraalius alueen yhteisenä päämääränä yhdistää yksittäisten yritysten kestävyystyön vaikuttavaksi viestiksi myös kansainväliseen markkinointiin. Tiedonjako ja yhteistyö hiilijalanjäljen mittaroinnissa ja parhaiden ratkaisujen hyödyntämisessä tuovat resurssitehokkuutta tekemiseen. Lisäksi voidaan rakentaa yhteistyötä ja yhteishankintamalleja esimerkiksi hiilensidontaan ja vahvistaa niiden vaikuttavuutta.

Matkailun alueorganisaatio mittaroi destinaation hiilineutraaliustyön etenemistä ja kokonaishiilijalanjälkeä, pyrkii tarjoamaan tietoa, koulutusta ja työkaluja sekä edistää yhteistyötä yritysten, julkisen sektorin sekä korkeakoulujen ja kehitysorganisaatioiden kanssa.

Hiilijalanjäljestä hiilineutraaliuteen

Yritykset määrittävät päästövähennystavoitteensa ja toimenpiteensä omista lähtökohdistaan. Hiilijalanjäljen laskenta ja sen kehityksen seuranta ovat hiilineutraaliustyön perusta. Valtaosa matkailuyritysten hiilijalanjäljestä aiheutuu operatiivisesta toiminnasta, keskeisinä ovat energiaratkaisut, hankinnat, logistiikka ja ruoka. Näiden päästövaikutusten vähentämiseen yritys voi vaikuttaa omilla valinnoillaan ja resurssitehokkuutta parantamalla. Rakentaminen ja suuret kalustohankinnat ovat yksittäisiä merkittäviä hiilijalanjäljen aiheuttajia, joiden ympäristövaikutukset tulee arvioida ja minimoida tapauskohtaisesti.

Hiilijalanjälkilaskennan tärkein tavoite on auttaa tunnistamaan merkittävät päästölähteet ja ohjata

vähähiilisyystoimenpiteitä hiililaskentaan perustuen. Asettamalla päästövähennystavoitteet ja aikatauluttamalla toimenpiteet muodostuu organisaation hiilineutraaliustiekartta. Päästöjen minimoinnin rinnalla hiilensidonta kompensatiopalveluilla on tärkeä osa työkalupakkia.

Yritysten vähähiilinen tarjonta yhdistettynä kompensatiopalveluihin mahdollistaa matkailijalle hiilineutraalin vierailun kohteessa. Samalla matkailijalla on aktiivinen rooli kestävien valintojen tekijänä. Tärkeintä on tarjota edellytykset siihen alueen yritysten yhteistyöllä.

”Vähähiiliset liikkumisen palvelut kaupungin- ja maakunnan luontokohteisiin ja kansallispuistoihin on iso valttikortti”

Kestävän liikkumisen mahdollisuudet Tampereen seudulla

Vahvuudet ja erottuvuustekijät:

- Raideliikenteen ainutlaatuinen solmukohta Suomessa – 200 km säteellä n. 2 miljoonaa asukasta raideyhteyksien varrella
- Tampereen sijainti maakunnan keskellä – hyvät yhteydet maakunnan kohteisiin tarjoavat mahdollisuuden monipuoliseen matkailupalveluiden kehittämiseen
- Käveltävän ja pyöräiltävän kokoinen kaupunki – hyvät julkiset lähiraide- ja joukkoliikenne-yhteydet
- Maakunnan kehittyvät pyörämatkailureitit ja niiden ympärillä olevat palvelut
- Maakunnan pohjoisesta etelään yhdistävät vesireitit – Tampereen molemmilla isoilla järville on vetovoimaiset satamat
- Oma lentokenttä mahdollistaa suorat lento-

yhteydet ja siihen liittyvän palvelukehityksen

Kehitysvisiot:

- Raideliikenteen optimaalinen hyödyntäminen saapumisessa Tampereelle ja lähimatkailussa maakuntaan
- Luontokohteiden kestävä saavutettavuus ja hiilineutraalit päiväretket Tampereella ja Pirkanmaalla – joukkoliikenne, sähköinen ja omalla lihasvoimalla liikkuminen
- Sähköisen laivaliikenteen kehitys Pyhä- ja Näsijärvelle
- Matkailijoiden pidempi viipymä Tampereen ja maakunnan tarjontaa yhdistäen
- Alueellinen matkailun kestävä liikkumisen kehityssuunnitelma ohjaamaan työtä

6. Matkailun liikkumisen hiilijalanjälki

Liikkumisen hiilijalanjälki on matkailun merkittävimpiä kestävyysaasteita. Liikkumistarpeiden ja matkaketjujen yksilöllisyys tekevät samalla sen ratkaisemisesta monimutkaista. Mitä kauempaa matkailija saapuu, sitä vaikeampaa kohteen ja matkailuyritysten on vaikuttaa saapumisen hiilijalanjälkeen. Perillä kohteessa tapahtuvaan liikkumiseen on helpompi tarjota vähähiilisiä vaihtoehtoja. Matkailijan valinnat ovat ratkaisevassa roolissa. Vähähiilisten vaihtoehtojen nostaminen asiakasviestintään on yksinkertaisin ja vaikuttavin ensiaskel.

Vähähiilisen liikkumisen kehityksen lähtökohtana on matkailijamäärien, matkaketjujen ja kulkutapojen mittarointi. Palvelukehityksessä korostuu alueellisen yhteistyön ja yritysten sekä julkisen sektorin vuoropuhelun merkitys. Matkailualan tavoitteiden edistämiseksi tarvitaan luotettavaa asiakasdataa liikkumisen tarpeista, määristä ja valinnoista.

Kehitystoimenpiteet kannattaa kohdentaa ensivaiheessa kotimaan saapumiseen ja liikkumiseen alueella. Lähtökohtana on olemassa olevan liikenneinfran ja julkisen sektorin palvelutarjonnan optimaalinen hyödyntäminen. Liikkumisen palveluyritykset ovat avainroolissa vähähiilisten ja sähköisten liikkumisen palvelujen lisäämisessä. Ne täydentävät ja laajentavat julkisen liikenteen tarjontaa ja mahdollistavat matkailijoiden tarpeisiin vastaavan nopean ja joustavan palvelukehityksen. Raide-liikenne, sähköautojen vuokraus ja pyöräily tarjoavat myös monipuolisia mahdollisuuksia elämyksellisten matkailutuotteiden rakentamiseen.

Aluetason kehityksen rinnalla on tärkeää hakea malleja ja työkaluja kansainvälisen saapumisen mittarointiin ja asiakasdatan koontiin. Suorat lennot ja uusimmat konetyypit sekä erilaiset kompensatoratkaisut ovat tällä hetkellä parhaat välineet kansainvälisen saapumisen vähähiilisyyden edistämiseen. Asiakasdatan avulla voidaan kohdentaa alueen matkailumarkkinointia liikkumisen hiilijalanjälki huomioiden, nostaa vähähiilisiä liikkumiseen vaihtoehtoja ja linkittää kompensatiomahdollisuuksia asiakkaan digitaaliseen palveluketjuun.

7. Luonto, monimuotoisuus ja hiilinielut

Paikallinen toiminta vaikuttaa luontoon ja lajien tilaan suuremmin kuin ilmastonmuutos. Maankäytön, rakentamisen, metsä- ja maatalouden sekä liikenteen kestäville ratkaisuille voidaan edistää luonnon säilymistä ja elinvoimaa. Myös paikalliset matkailuyritykset voivat - ja niiden kannattaa - olla aktiivisesti mukana luonnon ja vesistöjen suojelussa. Parhaimmillaan toimenpiteiden positiiviset tulokset voivat näkyä nopeastikin.

Retkeilyyn ja luontomatkailuun soveltuvien luontoalueiden laajeneminen sekä vesistöjen hyvän tilan turvaaminen on matkailualan etu. Tämän suunnitelman lähtökohtana on minimoida matkailun luontokohteisiin ja vesistöihin aiheuttamat suorat haitat. Tässä työssä matkailijoilla on aktiivinen rooli vastuullisina luonnossa liikkujina. Myös luontokohteiden kestävä saavutettavuuden ja omalla lihasvoimalla liikkumisen edistäminen on tärkeä tavoite.

Vehreä ja kukoistava kaupunkiluonto on vetovoimatekijä, joka ylläpitää luonnon monimuotoisuutta ja lisää hyvinvointia. Se toimii osaltaan myös hiilinieluna ja hyvin suunnitellut luonnonmukaiset viher- ja vesistöalueet lisäävät kohteen viihtyisyyttä merkittävästi. Tähän matkailutoimijat voivat vaikuttaa omilla kiinteistöillään.

Hiiltä biomassaan sitovia kompensatiopalveluita valitessa on tärkeää huomioida myös palvelun vaikutukset monimuotoisuuteen. Vanhat metsät, perinnemaisemat ja viljelymaat ovat maiseman ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen rinnalla myös hiilinieluja. Näiden rinnalla vesistöjen kunnostukset, virtavesien ennallistaminen ja avaaminen ovat Pirkanmaan ja koko Järvi-Suomen matkailubrändiin luontevasti istuvia ja vetovoimaa vahvistavia toimia.

Luonnon ja ihmisten hyvinvointi kulkee käsi kädessä. Matkailuala voi tukea suojelua ja ennallistamista suoraan rahoituksella ja omalla toiminnallaan. Lisäksi matkailijoiden osallistaminen uudistavan matkailun mallilla tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia uudenlaiseen, suojelutyön ja matkailun yhdistävän liiketoiminnan kehittämiseen. Matkailun luonnon tilaan aiheuttamille vaikutuksille ja muutosten seuraamiselle on myös tärkeää hakea yhteisiä seurantamenetelmiä.

"Kestävä matkailuliiketoiminta rakentuu hyvinvoivan luonnon varaan. Tämä on markkinoiden mukana pysymisen ja asiakasodotuksiin vastaamisen elinehto, etenkin kansainvälisesti – ei vaihtoehto vaan välttämättömyys."

Vahvuudet ja erottuvuustekijät:

Tampere on urbaani luontokohte, joka sijaitsee ainutlaatuisella sijainnilla Pirkanmaan maakunnan pohjoisesta etelään yhdistävien suurten vesistöjen välisellä kannaksella.

Aivan kaupungin keskustasta löytyy useita vetovoimaa lisääviä luontokohteita: Tammerkosken kansallismaisema, kaupungin kansallinen kaupunkipuisto sekä luonnonsuojelualue maailman korkeimmalla soraharjulla Pyynikillä.

Tampereella lähimetsät, järvet, rannat ja muut luontokohteet ovat yhteistä julkista tilaa ja saavutettavissa julkisilla liikenneyhteyksillä.

Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistot tarjoavat mahdollisuuden nauttia mahtavista retkeily- ja vaellusmahdollisuuksista kohtuullisen matkan päässä kaupungista.

Maakunnan valtavat vesistöt ja Järvien Reitit

-pyöräilyreitikkonaisuus mahdollistavat monipuolisen järvimatkailun ja -aktiviteetit kalastuksesta melontaan ja höyrylaivamatkailusta pyörämatkailuun. Puhtaat järvivedet ovat myös keskeinen osa Tampereen "Maailman saunapäätkaupunki" -imagoa.

Uhat:

Ilmastonmuutos muuttaa alueen luontoa ja matkailun liiketoimintamahdollisuuksia.

Puhtaan luonnon, ilman ja veden -brändien heikkeneminen, lajikato ja yleinen luonnon tilan huonontuminen heikentävät alueen matkailu- ja vetovoimaa.

Luonnon suojeluun ja ennallistamiseen ei löydy riittävästi rahoitusta.

Eri intressiryhmien tavoitteet eivät kohtaa.

Hyvinvoivan luonnon taloudellista ja sosiaalista arvoa ei ymmärretä eikä pystytä mittaamaan.

8. Taloudelliset ja sosiaaliset vaikutukset

YK:n kestävän kehityksen tavoitteet

Tiekartta pyrkii hiilineutraaliuspäämäärän, sen edistämiseksi tarvittavien toimenpiteiden ja niiden vaikutusten kautta edistämään suoraan YK:n kestävän kehityksen tavoitteita:

**8 IHMISARVOISTA
TYÖTÄ JA
TALOUSKASVUA**

**12 VASTUULLISTA
KULUTTAMISTA**

13 ILMASTOTEKOJA

Matkailulla on merkittäviä ja monitahoisia hyvinvointivaikutuksia. Hiilineutraaliustyö pyrkii turvaamaan matkailun mahdollistumisen tulevaisuudessakin ja siten varmistamaan sen tuomien positiivisten kulttuuristen, sosiaalisten ja taloudellisten vaikutusten jatkuvuuden.

Tiekartan päämäärä ja toimenpiteet painottuvat ekologiseen kestävyteen. Tärkein tavoite on auttaa matkailualaa vastaamaan muuttuvan liiketoimintaympäristön ja asiakasodotusten tuomiin haasteisiin ja toisaalta mahdollisuuksiin. Matkailuyritysten liiketoimintaedellytysten, kestävyysosaamisen ja yhteistyön vahvistaminen on keskeinen osa taloudellisen kestävyden edistämistä. Vähähiilisten matkailupalveluiden kehittäminen ja luonnon tilan parantaminen tarjoavat liiketoimintamahdollisuuksia matkailualaa laajemmalle sektorille. Tällä on monipuolisia aluetaloudellisia ja sosiaalista kestävyttä tukevia vaikutuksia.

Hiilineutraaliuden tavoittelu, kestävien valintojen tarjoaminen matkailijoille ja osallistaminen aktiivisiksi toimijoiksi vahvistavat myös sosiaalis-

ta kestävyttä. Mahdollisuus vaikuttamiseen, suojelutyöhön osallistuminen ja pelkkä luonnossa vietetty aika lisää hyvinvointia ja tuo merkityksellisyyden tunnetta. Se on myönteinen viesti paikallisille asukkaille ja vierailijoille yhteisestä tavoitteesta kestävänsä tulevaisuuden rakentamiseksi.

Hiilineutraaliustyön rinnalla Visit Tampere ja Tampereen kaupunki vievät sosiaalista, taloudellista ja kulttuurista vastuullisuutta eteenpäin Kestävin askelin -matkailustrategian ja Tampereen kaupungin elämystalouden kehitysohjelman kautta. Valitse vastuullisemmin -palvelu ja valtakunnallinen Sustainable Travel Finland -ohjelma ovat työkaluja vastuullisuuden edistämiseen, osaamisen kasvattamiseen, viestintään ja markkinointiin osana laajempaa verkostoa. Hiilineutraaliustiekartta täydentää tätä kokonaisuutta keskittyen ekologiseen kestävyteen.

9. Mittarointi ja tiedolla johtaminen

Yritystaso

Hiilijalanjäljen laskenta on tärkein väline yrityksen vähähiilisyystyön tiedolla johtamiseen. Laskennan tulosten avulla määritellään yrityksen vähähiilisyys- tai hiilineutraaliustavoite: päästövähennykset, kompensoitavaksi jäävä osuus ja millä indikaattoreilla hiilijalanjälkeä suhteutetaan yrityksen liiketoimintaan. Laskennassa tärkeitä ovat luotettavuus ja läpinäkyvyys. Mittaroinnin tarkkuustaso ja sen vaatimat resurssit kannattaa suhteuttaa yrityksen kokoon ja laskennasta saatavan tiedon käyttömahdollisuuksiin. Keskeistä ovat laskennan toistettavuus ja hiilijalanjäljen muutokset vuositasolla. Oman toiminnan rinnalla yritys voi seurata asiakkaiden saapumisen hiilijalanjälkeä.

Alueellinen taso

Ensivaihe on määrittellä mitä destinaation hiilineutraalius tarkoittaa: miten laskenta toteutetaan ja rajataan, mikä on tavoiteltava päästövähennystaso ja mahdollisesti kompensoitava osuus. Määrittelyssä ja seurannan suunnittelussa on tärkeää pyrkiä yhdenmukaiseen malliin eri destinaatioiden välillä.

Käytännössä destinaation hiilijalanjälki muodostuu matkailuyritysten toiminnan ja matkailijoiden liikkumisen jalanjäljestä. Alueen hiilineutraaliustavoitteen mittaroinnin täytyy tunnistaa yritysten päästövähennystoimien vaikutukset ja kokonaistilanteen vertailu vuositasolla. Lisäksi tulee mahdollistaa liikkumisen päästödatan yhdistäminen yritysten hiilijalanjälkidataan. Ensivaiheessa voidaan keskittyä yritysten hiilineutraaliustyön edistämiseen ja laajentamiseen. Liikkumisen mittaroinniissa ensiaskeleena aluetaso ja kotimaan matkailijoiden saapuminen.

Hiilijalanjälkidatan käyttö

Sekä yritys- että alueen mittarointi kannattaa kohdistaa asioihin, joihin on mahdollisuus vaikuttaa. Hiilijalanjäljen laskenta on ennen kaikkea vähähiilisyystyön ohjaamisen väline. Laskennan tulokset tulee suhteuttaa liiketoiminnan ja matkailualan positiivisiin vaikutuksiin ja vertailulukuihin: liikevai-

toon ja matkailutuloon, työllisyyteen sekä sosiaalisiin hyötyihin. Alueella datan hyödyntämisen ja tiedolla johtamisen tärkeimpinä tavoitteina on yritysten hiilineutraaliustyön edistäminen, liikkumisen mittaroinnin kehittäminen ja kokonaistilanteen seuranta. Lisäksi hiilijalanjälkidata on työkalu destinaation markkinoinnin kohdentamiseen kestävyys huomioiden.

”Hiilijalanjälki on aina kertoimiin ja rajauksiin perustuva laskennallinen arvio. Laskennan lopputuloksen sijasta tärkeintä on mitä siitä opitaan ja miten opittua hyödynnetään.”

Hiilineutraaliuden tiedolla johtamisen avainlukuja

Hiilineutraalius on päämäärä, jonka edistymistä voidaan seurata mittaroitavien avainlukujen avulla. Hiilijalanjälkilaskennan tulosten suhteuttaminen muihin liiketoiminnan tunnuslukuihin parantaa hiilijalanjälkitulosten ja vähähiilisyystoimenpiteiden vaikutusten vertailtavuutta.

Yritystason indikaattorit

- Hiilijalanjälki – kokonaistulos ja mistä toiminnoista se muodostuu
- Hiili-intensiteetti – hiilijalanjälki/liikevaihto, hiilijalanjälki/asiakas

Alueellisen hiilineutraaliustavoitteen seurannan

kannalta on tärkeää, että yritykset jakavat omat laskentatuloksensa ja hiili-intensiteettitiedot alueorganisaation käyttöön. Seuranta varten data voidaan tarvittaessa anonymisoida.

Alueen indikaattorit

- Hiilijalanjälkeä laskevien matkailuyritysten määrä alueella
- Yritysten hiilijalanjälkitulokset
- Matkailijoiden liikkumisen hiilijalanjälki
- Matkailijamäärät ja viipymät
- Matkailutulo ja rahankäyttö

Näiden tietojen kokoaminen destinaatiotasolla antaa kokonaiskuvan matkailun hiilijalanjäljestä ja keskeiset avainluvut sen suhteuttamiseen.

Onnistumisen haasteina

Taloudellinen tilanne – yrityksillä ei ole mahdollisuutta kohdentaa resursseja hiilineutraaliustyöhön, julkisen sektorin panostukset eivät rakenna riittävää pohjaa työlle.

Vahvaa yhteistyötä ei synny – potentiaaliset hyödyt eivät toteudu tai niitä ei pystytä osoittamaan.

Alueorganisaation koordinointiin ja yhteiseen mittarointiin ei ole riittäviä resursseja.

Asiakaskysyntä ei tue hiilineutraaliutta – liiketaloudelliset kannustimet eivät ole riittäviä, matkailijoiden valinnat eivät suosi vähähiillistä tarjontaa.

Visit Tampere vastuorganisaationa

Visit Tampereen ensisijainen rooli hiilineutraaliuden tavoittelussa on yritysten ja sidosryhmien yhteistyön edistäminen.

Tavoitteiden, rajausten ja askelten määrittely yhdessä ja niiden edistymisen alueellinen seuranta.

Osaamisen lisääminen, yhteiset työkalut hiilineutraaliuden edistämiseen.

Hiilineutraaliustavoitteen hyödyntäminen brändityössä ja linkittäminen osaksi kaupungin tavoitteita ja kaupunkimarkkinointia.

Yritysten hiilineutraaliustyön ja onnistumisten

nostaminen esiin matkailumarkkinoinnin kärkinä.

Destinaation matkailumarkkinoinnin kohdentaminen (kohdealueet ja toimenpiteet) soveltuvin osin hiilineutraaliutta tukevaksi.

Valtakunnallisten ja kansainvälisten verkostojen hyödyntäminen ja vahvistaminen.

Liiketoiminnan ja palveluiden kehityksen edistäminen – yritysten tarpeisiin huomioiden, tulevaisuuden muutoksiin sopeutuen ja haasteisiin vastaten.

Projektirahoitusten hyödyntämisen alueellinen koordinointi – kohdennetaan hankerahoitushakuja yhteiseen tavoitteeseen.

10. Yhteistyö onnistumisen avain

Hiilineutraaliuden edistäminen ja konkreettiset vähähiilisyystoimenpiteet toteutetaan yrityksissä ja julkisen sektorin infra- ja palvelukehityksessä. Hiilineutraaliuden saavuttaminen alueellisesti vaatii kuitenkin monialaista yhteistyötä yhteisen päämäärän tavoittamiseksi. Samalla se on tarjoaa monialaisia uusia mahdollisuuksia.

Matkailuyritykset

Edelläkävijät ja hiilineutraaliustyön aloittaneet yritykset toimivat tärkeinä vetureina. Yhteistyö tuo resurssitehokkuutta, keskeistä mittaroinnin kehitys ja yhdenmukaistaminen, tiedon ja osaaminen jakaminen sekä yhteiset työkalut ja palvelukehitys.

Korkeakoulut ja oppilaitokset

Alueellisen kehitystyön keskeisiä kumppaneita. Koulutus ja osaamis pohjan rakentaminen, monialainen tutkimus- ja projektiyhteistyö.

Julkiset tahot ja kehitysorganisaatiot

Kestävää matkailualaa tukeva infrakehitys ja palvelut, vuoropuhelu ja hiilineutraaliustyön tiedolla johtamisen yhteistyö. Projektirahoitusten kohdennettu hyödyntäminen.

Valtakunnallinen ja kansainvälinen yhteistyö

Hiilineutraaliustyön mittaroinnin, tiedolla johtamisen ja ratkaisujen kehittäminen valtakunnallisena yhteistyönä, Visit Finlandin Sustainable Travel Finland –ohjelma on tässä avainroolissa. Tampereen kannalta tärkeää kaupunkidestinaatioiden vuoropuhelu ja yhteistyö osaamisen kehityksessä.

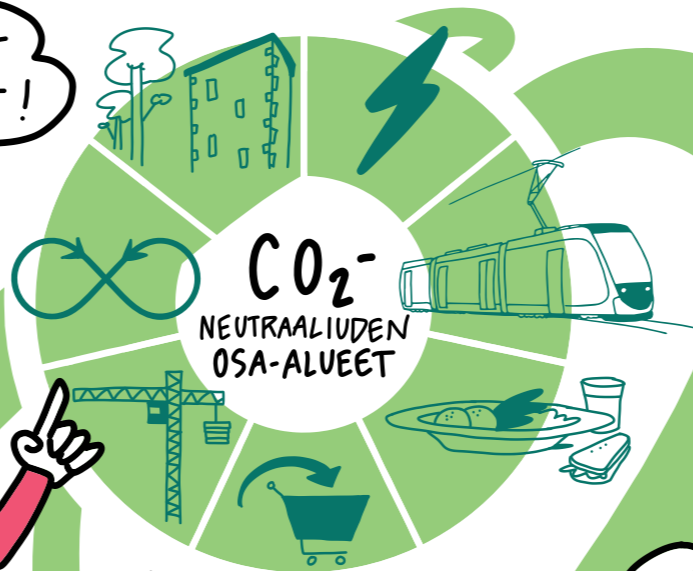
Kansainvälisesti merkittävää on Smart Destination –verkostoon linkittyminen ja etenkin pohjoismaisen yhteistyön vahvistaminen. Vastavuoroisuus sekä onnistumisten ja ratkaisujen jakaminen valtakunnalliseen ja kansainväliseen verkostoon tukevat osaltaan Tampereen brändiä pohjoismaisena älykkään ja kestävän kaupunkikehityksen edelläkävijänä.

TAMPEREEN SEUTU HIILINEUTRAALI MATKAILUKOHDE 2030

TAMPEREEN SEUTU
KANSAINVÄLISESTI
KESTÄVÄN
MATKAILUN
EDELLÄKÄVIJÖIDEN
KÄRKEEN!

- SUURIN KESTÄVYYSHAASTE
- YHTEINEN, MITATTAVA TAVOITE
- SELKEÄT RESURSSIT
- ENNAKOINTI JA SOPEUTUMINEN
- ASIAKASODOTUKSET
- UUDET RATKAISUT JA
LIIKETOIMINTAMAHDOLLISUUDET
- YHTEISTYÖ YLI RAJOJEN
- KAUPUNKIBRÄNDI

KESTÄVÄT
VALINNAT!

YRITYSTEN
HIILINEUTRAALIUSTYO
• LAAJA
SITOUTUMINEN
• EDELLÄKÄVIJÄT
VETUREINA
• TULOSTEN
MITTAROINTI

VERKOSTOT &
TYÖKALUT:
• VALITSE VASTUULLISEMMIN
-PALVELU
• STF-OHJELMA
• SERTIFIKAATIT
• HIILIJALANJÄLKILASKURIT

MEHÄN
ONNISTUMME!

YHDESSÄ!

VISIT
TAMPERE

MATKAILU-
YRITYKSET

KORKEAKOULUT
& OPPILAITOKSET

JULKISET TAHOT
& KEHITYS-
ORGANISAATIOIT

MATKAI-
LIJAT

TAMPEREEN SEUTU
Hiilineutraali matkailukohde 2030

VISIT TAMPERE OY

Projektipäällikkö

Matti Pollari

matti.pollari@visittampere.fi

www.visittampere.fi

YHTEISKEHITTÄMINEN & SISÄLLÖN SPARRAUS

Ekokumppanit Oy - Pyry Rinkinen, Sanna Teinilä

TAITTO

Ekokumppanit Oy - Mika Telkkä

**VISIT
TAMPERE**

VALOKUVAT

Visit Tampere Oy - Laura Vanzo

